

Cuntrada d'enviern,
aquarell da Emil
Nolde.

MAD

Exposiziun Emil Nolde 1867–1956

Aquarels e dissegns en il Museum d'art Grischun

■ (cp) Ils 7 d'avust 1867 nascha Emil Hansen en la regiun da cunfin tranter la Germania ed il Danemarc. El crescha si en la vischnanca da Nolde. 1902 vegn el ad acceptar il num da quella. Suenten in emprendissadi d'entagliader suondan onns da viadi en fabricas da mobiglia ed en scolas d'art applitgà a Minca, Karlsruhe ed a Berlin. 1892 entra el en plazza sco magister per dissegn applitgà tar il museum d'industria e da mastregn a Son Gagl.

1898 studegia Nolde en ina scola d'art privata a Minca, 1900/1901 a l'Académie Julian a Paris. 1902 marida el Ada Vilstrup, in'actura danaisa. L'emprim stattan els en ina chasa da pestgaders sin l'insla Alsen, suenter en la chasa da purs «Utenwarf» al cunfin cun il Danemarc.

1906 daventa Nolde in commember da la societad d'artists «Brücke» a Dresden; in onn pli tard sorta el puspè da la societad. A partir da 1905 sa ferma el l'enviern per la gronda part a Berlin. 1911 prenda el a fit in'abitaziun cun in atelier là.

1913 partan Emil ed Ada Nolde per in'expediziun en la Mar dal sid. Anc ditg suenter il return, 1914 elavura Nolde sias impressiuns dal viadi en si'art.

1927 vegn construïda la chasa «Seebüll» tenor ils plans da l'artist. Quella

chasa cuntegna ultra da l'abitaziun, in atelier ed ina sala da maletgs. Ella daventa la residenza dal pèr.

Suenten la praisa da la pussanza tras ils socialistes naziunals vegni pretendi da Nolde ch'el dessistia da la commemoranza a l'academia da las arts. En il rom da l'acziun «Entartete Kunst» vegnan sequestrads 1937 passa milli ovras da Nolde en ils museums da la Germania. 1941 obtegna Nolde in scumond da malegiar. Malgrà quest scumond fa el fin 1945 bundant 1300 aquarels en pitschen format ch'el numna «maletgs che n'èn betg vegnids pitturads».

1946 mora Ada Nolde. Dus onns pli tard marida Nolde la giuvna da 26 onns Jolanthe Erdmann, figlia d'in pianist ami. Suenten la ruttadira dal bratsch sur sanester banduna l'artist 1951 la pictura da maletgs en ieli. Ma el cuntinua a far aquarels fin la fin 1955. Ils 13 d'avrigl 1956 mora Emil Nolde a Seebüll.

L'exposiziun

Emil Nolde ha, pervi da ses strategn da sis onns a Son Gagl e pervi da numerus viadis posteriurs, diversas colliaziuns cun la Svizra. Tuttina n'han ins gia ditg betg pli deditgà ad el ina exposiziun individuala pli gronda en Svizra tudestga. Mussar l'art da l'individualist da la Germania dal nord en in'exposiziun a Cuira, è insatge fitg fascinant, perquai

ch'ella sa scuntra là cun las ovras dad Ernst Ludwig Kirchner, l'auter grond expressiunist tudestg.

En il center da nossa exposiziun stattan ils aquarels da Nolde. Cun lur ritga color fan els part da las grondas prestaziuns artisticas da noss tschientaner. Tras la spessa cumplexitad extraordinaria da colurs derasan questas ovras ina singulara magia poetica. Il dissegn simplifitg, l'intensitad da la glisch, l'originalitad e l'expressivtad genuina da las ovras mintgantant mintga observatur.

La tscherna da passa 100 aquarels e dissegns dattan ina interessanta survista da la lavur da l'artist individualist. Ina gruppa speziala èn ils «maletgs che n'èn betg vegnids pitturads». Quai èn aquarels en pitschen format ch'èn vegnids fatgs en il zuppà, durant il scumond da malegiar (1938-1945) ch'ils socialistes naziunals avevan decretà.

Vernissascha: Venderdi, ils 19 da zercladur 1998, a las 19.00

Exposiziun: Dals 20 da zercladur fin ils 13 da settember 1998

Uras d'avertura: Mardi-dumengia 10-12, 14-17; gievgia, 10-12, 14-20; glindesdi serrà

Visitas guidadas: Visitas guidadas publicas las gievgias, ils 6, 13, 20 e 27 d'avust, 3 e 10 da settember, mintgamai a las 19.00. Visitas guidadas serradas per gruppas, firmas e.u.v. sin dumonda. Occurrenza: Mesemna, ils 2 da settember 1998, a las 19.00; Oliver Krättli prelegia ord Siegfried Lenz «Deutschstunde», in roman che sa referescha a la vita ed a l'ovra dad Emil Nolde.